

Onkoloģiskās farmācijas augsti standarti praksē un pētniecībā

Decided by the ESOP Delegate Meeting, Krakow, June 26th 2014

European Society of Oncology Pharmacy (ESOP)
Veritaskai 6 · D-21079 Hamburg
Phone: +49 40 / 790 33 56 · Facsimile: +49 40 / 791 43 601
Homepage: www.esop.eu · e-mail: [memberships\[at\]esop\[dot\]eu](mailto:memberships@esop.eu)

Tipiskās onkoloģisko zāļu terapijas īpatnības ir šauršāurs efektīvās devas diapazons un ļoti sarežģīts ārstēšanas režīms. Bieži pacienti ir imūnkompromitēti, gan slimības dēļ, gan ķīmijterapijas dēļ, vai arī tiem ir blakusslimības. Intensīvā ķīmijterapija, balstīta uz konvencionāliem citostatikiem, un jaunas ārstēšanas iespējas ar tipiskām blakusparādībām prasa speciālistu atbalstu un uzraudzību pēc vadlīniju prasībām. Ambulatorie onkoloģiskie pacienti jāaprūpē un jākonsultē par zāļu lietošanu un par to, kā reaģēt uz jebkādu problēmu, saistītu ar zāļu lietošanu.

Onkoloģisko zāļu terapijas kvalitātes nodrošināšana prasa farmaceitiskas zināšanas. Tāpēc onkoloģiskam farmaceitam ir jābūt integrētam kliniskās onkoloģijas komandā. Pateicoties sākotnējai un tālākizglītībai farmaceits turpina profesionāli attīstīties, iegūst labu pieredzi, lai nodrošinātu onkoloģisko zāļu terapijas nevainojamu kvalitāti.

Produkta iepirkšana

Onkoloģisko zāļlidzekļu iegāde prasa speciālista farmakoekonomisko novērtējumu ņemot vērā kvalitāti un drošību. Jebkurš risks, saistīts ar viltotu precī, nepareizu apiešanos ar zālēm, piegādes pārtraukumu, jāminimizē. Produkts jāatsauc nekavējoties, ja konstatēti kvalitātes defekti. Jebkuras nepilnības piegādē jālabo, jākonsultējas ar atbildīgo ārstu. Ja nepieciešams

pasūtīt importa zāles, farmaceits ir atbildīgs par uzticama piegādātāja nodrošināšanu. Svarīgi izvairīties no šaubīgu zāļu lietošanas ekonomijas nolūkos, ir optimāli jāizmanto esošie resursi. Zāļu lietošanai vienmēr jābūt atkarīgai no ārstēšanas plāna, perioda, kādā nozīmētas zāles, lietošanas biežuma un vairākiem citiem faktoriem, kas kopā veido farmakoekonomisko pieeju.

Pagatavošana

Citostatisko zāļu pagatavojumi, kas ir nepareizi izvēlēti, nepareizi marķēti, nepareizi uzglabāti vai mikrobioloģiski kontaminēti, rada risku neefektīvai terapijai vai pacienta kaitējuma risku. Visa procesa ķēdes organizācija ir onkoloģiska farmaceita pienākums; tas ietver receptu standartizāciju, ticamības pārbaudi, iepirkumu, palīgvielu izvēli, pagatavošanas vides uzraudzību, pagatavošanu, marķēšanu, transportu un uzglabāšanu. Onkoloģisko zāļu devas variē atkarībā no diagnozes. Tāpēc svarīga nozīme ir receptes pārbaude pie saņemšanas, kur jāņem vērā vairāki klīniskie pacienta dati un diagnoze. Ja kaut kas nav skaidrs, tas uzreiz tiek apspriests ar ārstu, kas uzrakstīja recepti. Ārstam jāsniedz informācija saprotamā formā, lai veicinātu drošu zāļu lietošanu. Aseptiska infūziju pagatavošana prasa visus spēkus, lai nodrošinātu pagatavojumu mikrobioloģiski tīru bez sterilizācijas. Onkoloģiska farmaceita uzdevums ir nodrošināt nevainojama pagatavojuma pieejamību īstajā brīdī.

Zāļu nodošana

Onkoloģiskais farmaceits pārliecinās, ka uz marķējuma ir vajadzīga informācija, kad zāles gatavas. Ja tās vajag transportēt, viņš ir atbildīgs par zāļu kvalitātes neaizskaramību transportēšanas laikā.

Informācija un padoms

Aptiekai izvirzītās prasības sakarā ar citostatiskām zālēm nav tikai pareizo instrukciju nodrošināšana un droša nozīmēšana. Ir jāņem vērā arī esošā informācija par iespējamām mijiedarbībām ar citām zālēm, pārtiku vai uzturošo terapiju, īpaši to, ko pacienti lieto paši. Ņemot vērā, ka jebkura zāļu atkarīga problēma vai blakus efekts var pasliktināt terapijas efektivitāti, tad detalizēta informācija un farmaceitiskā aprūpe pacientam ir svarīgs faktors veiksmīgai terapijai. Kompetents padoms vai ārsta un farmaceita saruna veido drošas terapijas sajūtu un tas ir slimnieka interesēs. Pilnveidojot multi-profesionālu pieeju ārstēšanai un aprūpei, farmaceits ir svarīga tās daļa.

IT risinājumi

IT risinājumu izmantošana zāļu logistikā, pasūtīšanā, parakstīšanā, testēšanā, pagatavošanā, dokumentācijā un rēķinu sastādīšanā var uzlabot terapijas drošību. Galvenais ir pareizas programmatūras izvēle, ņemot vērā vietējās

vajadzības, procesus un mērķus. Onkoloģiskais farmaceits spēlē svarīgu lomu šajos procesos un ir kompetents zāļu lietošanas uzraudzībā, tāpēc tam jāsadarbojas ar klīniskām nodaļām un administrāciju, lai būtu uzstādīta atbilstoša, droša un lietotāja-draudzīga programmatūra.

Kvalitātes nodrošināšana un vadlīnijas

Pierādījumu balstītie ārstēšanas algoritmi un vadlīnijas ir neatņemama kvalitātes nodrošināšanas sastāvdaļa audzēju un atbalstošā terapijā. Onkoloģiskie farmaceiti veicina speciālistu izglītošanu, piedalās vadlīniju veidošanā ārstiem un slimnīcām. Viņu piedalīšanās terapeitiskajā komandā iekļauj konferenču apmeklēšanu, darbu ar citiem speciālistiem un kvalitātes darba grupā. Kā arī tie veic individuālo pacientu novērošanu un piedalās vizītēs nodaļā, apskata pacienta dokumentāciju. Onkoloģiskie farmaceiti turklāt ir iesaistīti savas darba vides kvalitātes nodrošināšanas sistēmas īstenošanā, regulārā tās pārskatā un attīstīšanā.

Mācību kursu nodrošināšana

Koordinēta informācijas un izglītības stratēģija ir ļoti svarīga pareizai, uz kvalitāti balstītai zāļu lietošanai. Pacientu un personāla drošība saskarē ar citostatikiem ir tik pat svarīga, cik pareizo zāļu, pareiza lietošana, pareizam pacientam, pareizā laikā. Kā speciālists zāļu

lietošanā onkoloģiskais farmaceits ir atbildīgs par kursu izstrādi un padomu došanu pacientiem par pareizu zāļu lietošanu un pareizu ar tām rīkošanos, kā arī izglītības kursu izstrādi priekš ārstiem un māsām.

Tālākizglītība un profesionālā attīstība

Tālākizglītība un profesionālās attīstības turpināšana, piemēram, specializācija šaurā sfērā, ir onkoloģiskās aptiekas darbinieku atbildības lauciņš. Tik pat svarīgi kā pašu tālākizglītība, farmaceitiem ir svarīga citu kolēģu un speciālistu tālākizglītība, piemēram, farmaceitu asistentu. Atbilstoši kursi un izglītības sistēma tiek pastāvīgi uzraudzīti un pilveidoti.

Pētniecība un zinātne

No onkoloģiska farmaceita ikdienas darba ņemtā informācija var būt izmantota, lai veidot novērojumus par terapiju, uzlabot procesus un analizēt optimālu zāļu lietošanu. Tādējādi, onkoloģiskais farmaceits var aktīvi darboties zinātnē, veselības aprūpes sfērā.